

(लोक सेवा आयोग)

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको राष्ट्रिय मानव अधिकार सेवा, सहायक प्रथम श्रेणी, लेखापाल वा सो सरह पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र (Paper II):

कार्य - ज्ञान विशिष्ट सम्बन्धी

(Job- Knowledge Specific Subject)

खण्ड (A) : 35 अङ्क Section (A) : 35 Marks	५ प्रश्न × ५ अङ्क = २५ अङ्क १ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क
--	---

1. आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी व्यवस्थापन

- 1.1 योजना र नीति, बजेट अनुमान, स्वीकृती र निकास
- 1.2 बजेट तथा खर्चको कार्यान्वयन
- 1.3 खर्च लेखाङ्कन र प्रतिवेदन
- 1.4 सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (Public Sector Accounting Standard)
- 1.5 खाता सुची (Charts of account), एकल कोष खाता (TSA), बजेट अनुमान र स्वीकृति तथा मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (LMBIS), कम्प्युटराइज्ड सरकारी लेखा प्रणाली (CGAS) र निकास एवं खर्च प्रणाली तथा विद्युतीय कोष हस्तान्तरण (Electronic Fund Transfer) प्रणाली
- 1.6 दोहोरो लेखा प्रणाली, नगद (Cash), प्रोदभावी (Accrual) र प्रतिबद्धता (Commitment) लेखाप्रणाली
- 1.7 लेखाफारम : गोश्वारा भौचर, बैंक नगदी किताव, बजेट खाता, खर्चको फाटवारी, पेशकी बाँकीको विवरण, बैंक हिसाव विवरण, आर्थिक विवरण सम्बन्धी जानकारी
- 1.8 लेखा प्रमुखको काम कर्तव्य र अधिकार
- 1.9 खर्चको लेखाङ्कन तथा सरकारी लेखा निर्देशिका २०७३

2. सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापन सम्बन्धी जानकारी

- 2.1 सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापनको उद्देश्य र सिद्धान्त
- 2.2 खरिद कार्यको तयारी र खरिद विधि
- 2.3 खरिद कार्य सम्बन्धी कार्यविधि
- 2.4 खरिद सम्भौता कार्यान्वयन
- 2.5 खरिद व्यवस्थापनमा आचरण सम्बन्धी व्यवस्था
- 2.6 खरिद कार्यको अनुगमन र कारवाही
- 2.7 सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

3. जिन्सी व्यवस्थापन

- 3.1 सरकारी सम्पत्तिको जिम्मा, लागत र संरक्षण
- 3.2 जिन्सी निरीक्षण प्रतिवेदन कार्यान्वयन
- 3.3 बरबुभारथ व्यवस्था
- 3.4 लिलाम, मिन्हा र मर्मत संभार
- 3.5 बैदेशिक सहायतामा प्राप्त सामानको अभिलेख
- 3.6 सरकारी सम्पत्ती व्यवस्थापन प्रणाली (PAMS) सम्बन्धी जानकारी

खण्ड (B) : 35 अङ्क Section (B) : 35 Marks	५ प्रश्न × ५ अङ्क = २५ अङ्क १ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क
--	---

4. राजस्व र धरौटी श्रेस्ता सम्बन्धी जानकारी

- 4.1 संचित कोष र यसको संचालन
- 4.2 राजस्व दाखिला र राजश्व लेखा
- 4.3 राजस्वको केन्द्रीय हिसाव
- 4.4 राजश्व व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (RMIS)
- 4.5 धरौटी आमदानी र लेखाङ्कन कार्यविधि
- 4.6 धरौटी सम्बन्धी व्यक्तिगत र गोश्वारा खाता
- 4.7 धरौटी सदस्याहा सम्बन्धी व्यवस्था

(लोक सेवा आयोग)

राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको राष्ट्रिय मानव अधिकार सेवा, सहायक प्रथम श्रेणी, लेखापाल वा सो सरह पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

5. लेखा परीक्षण प्रणाली
 - 5.1 लेखा परीक्षणको परिचय, उद्देश्य एवं आधारभूत सिद्धान्त
 - 5.2 आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली र आन्तरिक लेखा परीक्षण
 - 5.3 लेखा परीक्षण सम्बन्धमा महालेखा परीक्षकको काम कर्तव्य र अधिकार
 - 5.4 नियमितता, वित्तिय र कार्यमूलक लेखापरीक्षण सम्बन्धी जानकारी
 - 5.5 लेखापरीक्षणका नविन अवधारणा : सूचना प्रविधि, वातावरणीय, विधि विज्ञान (Forensic)लेखापरीक्षण
 - 5.6 जोखिममा आधारित लेखा परीक्षण र यसको कार्यान्वयन
 - 5.7 सरकारी लेखापरीक्षण मान (Public Sector Auditing Standard)
 - 5.8 बेरुजु, बेरुजु फछ्यौट र सम्परीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था
6. लेखा तथा लेखा परीक्षण सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
 - 6.1 नेपालको संविधान :
 - 6.1.1 संघीय आर्थिक कार्य प्रणाली, प्रादेशिक आर्थिक कार्य प्रणाली र स्थानीय आर्थिक कार्य प्रणाली
 - 6.1.2 संघ प्रदेश र स्थानीय तहको आर्थिक अधिकार
 - 6.2 आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र नियमावली, २०७७ (आन्तरिक नियन्त्रण तथा लेखापरीक्षण र वित्तिय उत्तरदायित्व, जिम्मेवारी एवं जवाफदेहिता सम्बन्धी व्यवस्था)
 - 6.3 मूल्य अभिवृद्धि कर : परिचय, दर्ता र खारेजी प्रक्रिया, कर विवरण दाखिला, कर कट्टी सम्बन्धी व्यवस्था तथा कर लाग्ने र नलाग्ने वस्तु सम्बन्धी जानकारी
 - 6.4 आयकर ऐन, २०५८ को परिच्छेद १७ (भुक्तानी कर कट्टी सम्बन्धी व्यवस्था)
 - 6.5 लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ (दफा ८- लेखापरीक्षण गर्ने विषय)
 - 6.6 अन्तर सरकारी वित्तिय हस्तान्तरण सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

खण्ड (C) : 30 अङ्क	४ प्रश्न × ५ अङ्क = २० अङ्क
Section (C) : 30 Marks	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

7. **Fundamentals of Human Rights**
 - 7.1 Basic concept of rights
 - 7.2 Human rights and its historical development
 - 7.3 Basic principles, norms and values of human rights
 - 7.4 Constitutional Provisions related to human rights (Fundamental Rights, NHRC and other commissions)
 - 7.5 National human rights institutions
 - 7.6 Organization and functions of National Human Rights Commission (NHRC) of Nepal
 - 7.7 Role of NHRC on Human rights protection, monitoring and human rights education
 - 7.8 Role of government agencies, courts and civil society in the promotion and protection of human rights
8. **Human Rights Legislations**
 - 8.1 Legal and institutional arrangements for the protection of human rights
 - 8.2 Human Rights Complaints handling and dealing with victims
 - 8.3 Monitoring and investigation of human rights cases under the Constitution and Human Rights Commission Act and rules there under
 - 8.4 Collection of evidence and fact in human rights violation cases
 - 8.5 Preparation of human rights investigation and monitoring reports

Explanatory Notes: Medium of examination would be either Nepali language or English language or both. One question bearing 10 marks from **Fundamentals of Human Rights** will be in English Language and answer to this question must be also in English Language.